

Statusrapport for Tip Tab Tynde

Et tilbud til børn med overvægt og deres forældre

Skoleåret 2020-2021

Foto: Colourbox

Indledning

Denne statusrapport beskriver, hvordan det er gået for de børn, der har deltaget i Tip Tab Tynde i 2020-2021, samt samarbejdet omkring indsatsen. I rapporten beskrives både resultater og særlige fokuspunkter for skoleåret 2020-2021.

Situationen med Covid-19 og de deraf følgende nedlukninger i Ishøj Kommune i skoleåret 2020-2021 har haft en markant negativ indflydelse på Tip Tap Tynde-medarbejdernes muligheder for at gennemføre aktiviteter og opfølgninger i indsatsen og på familiernes interesse for at deltage i de aktiviteter, der har været mulige at gennemføre.

Resultater

I skoleåret 2020-2021 er 20 børn blevet indskrevet i Tip Tab Tynde. Tre af børnene er dog af forskellige årsager stoppet efter 1-2 samtaler. I alt 41 børn har deltaget i Tip Tap Tynde i skoleåret 2020-2021, idet 21 børn, som blev indskrevet i skoleårene 2017-2018, 2018-2019 eller 2019-2020 har deltaget i indsatsen i hele eller dele af skoleåret 2020-2021.

Udviklingen i børnenes BMI er registreret med henblik på at vurdere, om Tip Tab Tynde-indsatsen har en effekt på børnenes overvægtsproblematikker. Hos børn varierer BMI efter alder og køn og vurderes derfor efter kønsspecifikke og aldersstandardiserede BMI-kurver og grænseværdier. BMI skal dog i alle aldersgrupper fortolkes med en vis forsigtighed, bl.a. fordi BMI ikke tager højde for fordelingen af fedt og muskler. Det er desuden vigtigt at skelne imellem henholdsvis 'moderat overvægt' og 'svær overvægt', da det i særlig grad er svær overvægt, som medfører fysiske helbredsrisici.

Børnenes BMI-målinger viser, at de børn, som er indskrevet i projekt Tip Tab Tynde har væsentlige overvægtsproblematikker. Ved seneste måling var hele 68 pct. af børnene svært overvægtige.

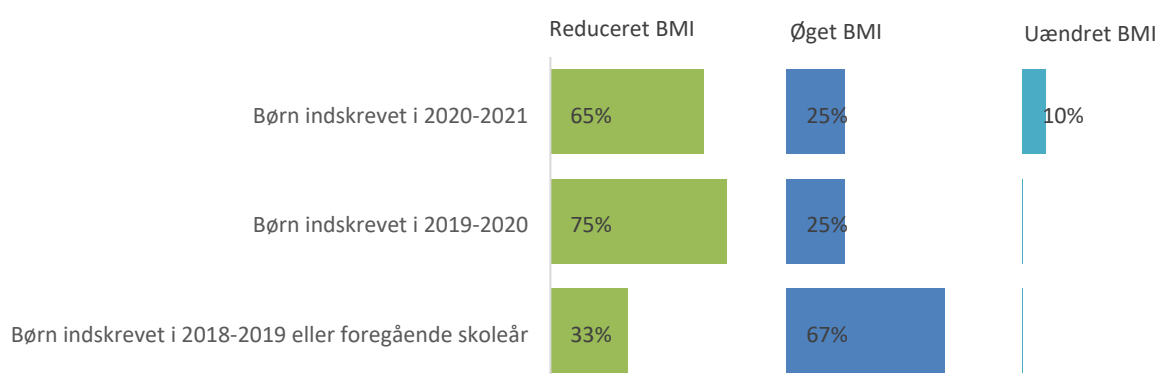
I nedenstående diagram ses udviklingen i BMI blandt de børn, som deltog i Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021, fra barnets opstart i indsatsen (opstartsmåling ved indskrivningstidspunkt) til seneste måling i skoleåret 2020-2021¹.

Blandt de 41 børn, som indgår i statusrapporten om Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021, er der sket en reduktion i børnenes BMI for 61 pct. af børnenes vedkommende. For omkring en tredjedel af børnenes vedkommende er der sket en stigning i BMI. Resultatet for skoleåret 2020-2021 adskiller sig fra resultatet fra skoleåret 2019-2020, hvor der blot skete en reduktion i BMI for 39 pct. af børnenes vedkommende.

Det skal bemærkes, at der trods reduktioner i børnenes BMI fortsat eksisterer væsentlige overvægtsproblematikker. Ingen af de børn, som har deltaget i Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021, var normalvægtige ved seneste måling.

Når udviklingen i børnenes BMI opgøres efter indskrivningstidspunkt, ses der visse forskelle i børnenes BMI-udvikling fra opstartsmåling til seneste måling i skoleåret 2020-2021.

¹ 8 af børnene afsluttede deres deltagelse i indsatsen inden skoleårets afslutning. For disse børn er seneste måling foretaget ved afslutningstidspunktet.

Særligt for de børn, som har været indskrevet i Tip Tab Tynde i flere år, er det kun i begrænset omfang lykkedes at reducere børnenes BMI. Det bør derfor overvejes, om indskrivningsperioden i indsatsen skal begrænses. I så fald skal der ved manglende udbytte af indsatsen henvises til andre (evt. mere indgribende) tilbud.

Af de 41 børn, der har deltaget i Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021, forsætter 27 børn i indsatsen i det nye skoleår (2021-2022). 14 børn er således blevet afsluttet og udskrevet af Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021.

Særlige fokuspunkter i indsatsområderne for skoleåret 2020-2021

Tip Tab Tynde-indsatsen består af tre aktiviteter:

- Svømmeundervisning for barnet.
- Madlavningskursus for hele familien.
- Individuelle samtaler v/ sundhedsplejersken for barnet og familien.

Disse tiltag skal hjælpe familien med at kunne tilrettelægge bedre kost- og motionsvaner for barnet i dagligdagen. Derved øges chancen for, at barnets BMI reduceres.

Svømmeundervisning

Der er etableret et godt og stabilt samarbejde med svømmehallen omkring svømmeundervisning for de børn, der indskrevet i Tip Tab Tynde. Svømmehallen har udpeget en kontaktperson, som koordinerer samarbejdet med Tip Tab Tynde-indsatsen. Der følges tæt op på børnenes fremmøde til svømmeundervisningen. Hvis børnene udebliver fra svømmeundervisningen, tager sundhedsplejersken kontakt til familien med henblik på at undersøge, om der er særlige udfordringer, som gør at barnet ikke deltager.

Tip Tap Tynde har i skoleåret 2020-2021 været meget hårdt ramt af aflysninger fra svømmehallen. På grund af nedlukninger som følge af Covid-19 samt forurening af vandet har svømmehallen været lukket i længere perioder. Derudover har der siden genåbningen af svømmehallen været talrige aflysninger på grund af reparation af omklædningsrum samt personalemangel i svømmehallen. Reelt har børnene i Tip Tab Tynde derfor været afskåret fra svømmeundervisning i det meste af skoleåret 2020-2021.

Madlavningskurser og vejledning i ernæring

På grund af nedlukningen af Ishøj Kommune som følge af Covid-19-situationen har det ikke været muligt at tilbyde madlavningskurser i hele skoleåret 2020-2021.

I forbindelse med opstart af indsatsen i det nye skoleår 2021-2022 var det hensigten, at der skulle udbydes en ny type vejledningstilbud til familierne i Tip Tab Tynde, som skulle varetages af en diætist og en ernæringsvejleder. Både diætisten og ernæringsvejlederen meddelte dog omkring opstartstidspunktet, at de ønskede at ophøre med at indgå i indsatsen.

Der er nu rekrutteret en ny diætist til indsatsen. Den nye diætist er tilknyttet Overvægtsenheden på Holbæk Sygehus.

Aktuelt tilbydes der vejledning i ernæring til familierne i Tip Tab Tynde. Vejledningstilbuddet består af to oplæg v/ diætisten. Oplæggene afholdes på Vibeholmskolen i tidsrummet 16.30-18.30, og der serveres sunde sandwich og poser med grønt fra Rådhusets kantine undervejs.

De foreløbige erfaringer med det nye vejledningstilbud er dog desværre, at mange af familierne ikke møder op som aftalt. Dette til trods for, at sundhedsplejerskerne påminder familierne om arrangementerne pr. telefon og sms. Familierne er desuden blevet oplyst om, at deltagelse i vejledningen er en obligatorisk del af Tip Tab Tynde-indsatsen og dermed en forudsætning for at kunne deltage i svømning og samtaler med sundhedsplejersken.

Individuelle samtaler v/ sundhedsplejerskerne

Sundhedsplejerskerne gennemfører som en fast del af Tip Tab Tynde-indsatsen individuelle samtaler med de børn og familier, som er indskrevet i indsatsen. Under Covid-19-nedlukningen har sundhedsplejerskerne haft telefonisk kontakt med familierne. Samtalerne har blandt andet handlet om at forsøge at motivere familierne til bevægelse hver dag – evt. i form af lange gåture for hele familien. For mange familier har det vist sig vanskeligt at fastholde motivationen for daglig bevægelse.

Da der igen blev mulighed for, at sundhedsplejerskerne kunne aflægge behovsbesøg, var der mange af familierne, som takkede nej til tilbuddet om en samtale på grund af bekymring for smitterisikoen. Det var derfor reelt først muligt at genetablere afholdelse af individuelle samtaler v/ sundhedsplejersken i forbindelse med, at skolerne åbnede igen i foråret 2021.

Opsummering

Ligesom det var tilfældet med skoleåret 2019-2020, har skoleåret 2020-2021 også været et vanskeligt år for Tip Tab Tynde. På grund af vandforurening i svømmehallen, Covid-19-situationen, renovering og personalemangel i svømmehallen har svømmeundervisningen været aflyst i langt størstedelen af skoleåret. Desuden har det ikke været muligt at gennemføre madlavningskurser, og det har vist sig vanskeligt at fastholde familierne i at deltage i det nye tilbud om ernæringsvejledning. Samtidig har det på grund af Covid-19-situationen kun i begrænset omfang været muligt for sundhedsplejerskerne at gennemføre individuelle samtaler med børn og familier. Disse udfordringer til trods sås der en positiv udvikling i tilgangen af nye deltagere i Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021, idet hele 20 børn startede i indsatsen.

I skoleåret 2020-2021 deltog i alt 41 børn i Tip Tab Tynde. Andelen af børn, der har reduceret deres BMI under deres forløb i Tip Tab Tynde, er samlet set 61 pct., mens 34 pct. har øget deres BMI. Dermed er andelen af børn, hvis BMI er reduceret, større end i sidste skoleår, hvor der kun sås reduceret BMI hos 39 pct. af børnene (og øget BMI hos 58 pct.).

Trods reduktioner i børnenes BMI er familierne i Tip Tab Tynde dog fortsat udfordrede af væsentlige overvægtsproblematikker. Ingen af de børn, som har deltaget i Tip Tab Tynde i skoleåret 2020-2021, var normalvægtige ved seneste måling. Det må dog formodes, at børnenes overvægtsproblematikker ville have været endnu større, hvis ikke de havde deltaget i indsatsen. Målgruppen for Tip Tab Tynde omfatter børn til nogle af de mindst ressourcestærke familier i kommunen, hvoraf en del formentlig ikke ville deltage i nogen sportsaktiviteter, hvis ikke de deltog i svømmeundervisningen i Tip Tab Tynde.

På baggrund af resultaterne i skoleåret 2020-2021 og foregående år vurderer Center for Børn og Forebyggelse, at der er behov for at gentænke Tip Tab Tynde-indsatsen med henblik på at sikre, at familierne får et større udbytte af indsatsen. I den forbindelse bør der fokuseres på:

- Inklusions- og eksklusionskriterier for deltagelse i indsatsen. Familiernes motivation for forandring bør være et væsentligt kriterie.
- Procedurer for opstart og afslutning af indsatsen.
- Varighed af indsatsen.

Målgruppen for Tip Tab Tynde er familier til børn i skolealderen, hvor barnet har en overvægtsproblematik. For de fleste familier opstår overvægtsproblematikkerne dog tidligt i barnets

liv. Forskning i overvægt blandt børn viser, at blandt andet amning, overgangskost og forældrenes interaktion med barnet i forbindelse med måltiderne såvel som forhold under graviditeten kan have betydning for udvikling af overvægt og svær overvægt i barndommen.² Center for Børn og Forebyggelse vurderer derfor, at der er behov for at styrke den forebyggende indsats blandt familier til børn i førskolealderen. Som led heri arbejder Sundhedsplejen med at styrke tilbuddet om ammevejledning samt med at sikre et øget fokus på kost, bevægelse og gode hverdagsrutiner i de faste besøg.

² *Forebyggelse af overvægt blandt børn og unge*, Vidensråd for Forebyggelse, 2021.